

INAUGURACIÓ DEL IV CONGRÉS PER A L'ESTUDI DELS JUEUS EN TERRITORIS DE LLENGUA CATALANA

Sembla bastant clar que el S. XXI serà el segle del coneixement, que el valor afegit estarà en la generació, transmissió i utilització intensiva del coneixement en totes les activitats. Doncs bé, qui sap si fent de la necessitat virtut, el poble jueu ha estat sempre el poble del coneixement, el poble que ha fet del coneixement, de la seva transmissió i del seu ús la seva forma de subsistència, perquè el coneixement, com la llibertat de pensament, és allò que ningú et pot treure, que no pot ser espoliat.

Malgrat les execrables persecucions antijueves, la inevitable diàspora, els intents d'anihilació o de conversió forçada del poble jueu, aquest ha reeixit de sobreviure precisament perquè és portador de coneixement. Els diversos congressos celebrats ja a l'entorn de l'estudi dels jueus en territori de llengua catalana són una bona mostra d'allò que tracto de dir-los: parlar de jueus vol dir parlar d'història, de literatura, de filosofia, de ciència, d'astronomia, d'astrologia, de cartografia, de medicina, de la càbala, i en les millors èpoques, també de diplomàcia o d'altres responsabilitats de gestió. Parlar de jueus vol dir parlar de tot això, no perquè aquestes siguin les disciplines d'estudi, sinó perquè els jueus conreaven totes aquestes disciplines àdhuc en èpoques on el

més comú era l'absolut analfabetisme. El poble jueu és portador de coneixement i a través del coneixement sobreviu el poble jueu.

Però no només això, sinó que molt probablement els jueus han aportat molt més a aquelles terres on s'han establert que no pas el que n'hagin pogut obtenir. Per adonar-nos d'això així com per conèixer-nos a nosaltres mateixos era absolutament imprescindible l'aposta per dur a terme els congressos per a l'estudi dels jueus en territoris de llengua catalana, una aposta que avui, no cal dir-ho, ja està plenament consolidada pel seu grau d'excel·lència i perquè continua essent una tasca absolutament oportuna, necessària i imprescindible.

Gràcies a la celebració d'aquest múltiples congressos sabem de la profunda petja de la cultura jueva a la nostra terra, una cultura que, parafrasejant l'homenatjat i enyorat Eduard Feliu, ja era a casa nostra molt abans que hi hagués catalans conscients de ser-ho, de manera que Catalunya està empeltada del món jueu i una part important de la nostra cadena d'ADN, una part important del que avui som com a poble té en els jueus el seu origen. Imaginin si compartim origen i sovint una mateixa causa, la de la preservació d'un llegat cultural i la seva projecció de futur, que fins i tot hem estat víctimes de la mateixa intransigència: Felip V no només va dictar els Decrets de Nova Planta, sinó que fou qui va decretar l'extinció dels estudis de la càtedra d'hebreu de la Universitat de Barcelona, l'any 1717.

Fa pocs mesos vaig tenir l'oportunitat de commemorar el 50è aniversari del viatge que uns quants catalans varen fer a l'Alguer en redescobrir les arrels culturals catalanes que ens unien. Aquell viatge es conegut com el retrobament pel que té de recuperació d'unes relacions culturals i lingüístiques que havien caigut en l'oblit. Doncs bé, aquests congressos no deixen de ser també un retrobament amb nosaltres mateixos, amb la nostra cultura i amb aquells que van compartir terra amb alguns dels nostres avantpassats. També són un retrobament, encara que no hi hagi continuïtat històrica entre unes comunitats i altres, amb els compatriotes jueus que construeixen la Catalunya d'avui. Valorant el que feren els jueus catalans d'ahir som molt més capaços de respectar i valorar el que fan els jueus catalans d'avui.

Permeteu-me que transcendeixi la perspectiva científica carregada d'esforços d'objectivitat que correspon a un congrés de les característiques que avui inaugurarem. Però és precisament l'esforç de coneixement i d'objectivitat que es fa des de llocs com aquest el que ens permet redimir-nos com a poble de les parts menys edificants de la nostra història i àdhuc de la història de la humanitat sencera. Catalunya, malauradament, també va ser pels jueus terra de persecucions, d'hostilitat, de tòpics antisemites, d'espoli i d'expulsió. Doncs bé, contra el fanatisme, objectivitat i racionalitat; contra l'antisemitisme, coneixement i reivindicació orgullosa d'allò més positiu del nostre passat; contra el mal absolut, coneixement humà.

Amb un desig declaro inaugurat aquest congrés: sigueu vosaltres també portadors i transmissors de racionalitat i coneixement, que en aquest cas significa ser portadors i transmissors dels valors més positius de la humanitat.

Moltes gràcies.

Honorable Sr. Josep Lluís Carod-Rovira

Vicepresident de la Generalitat de Catalunya

18 d'octubre de 2010